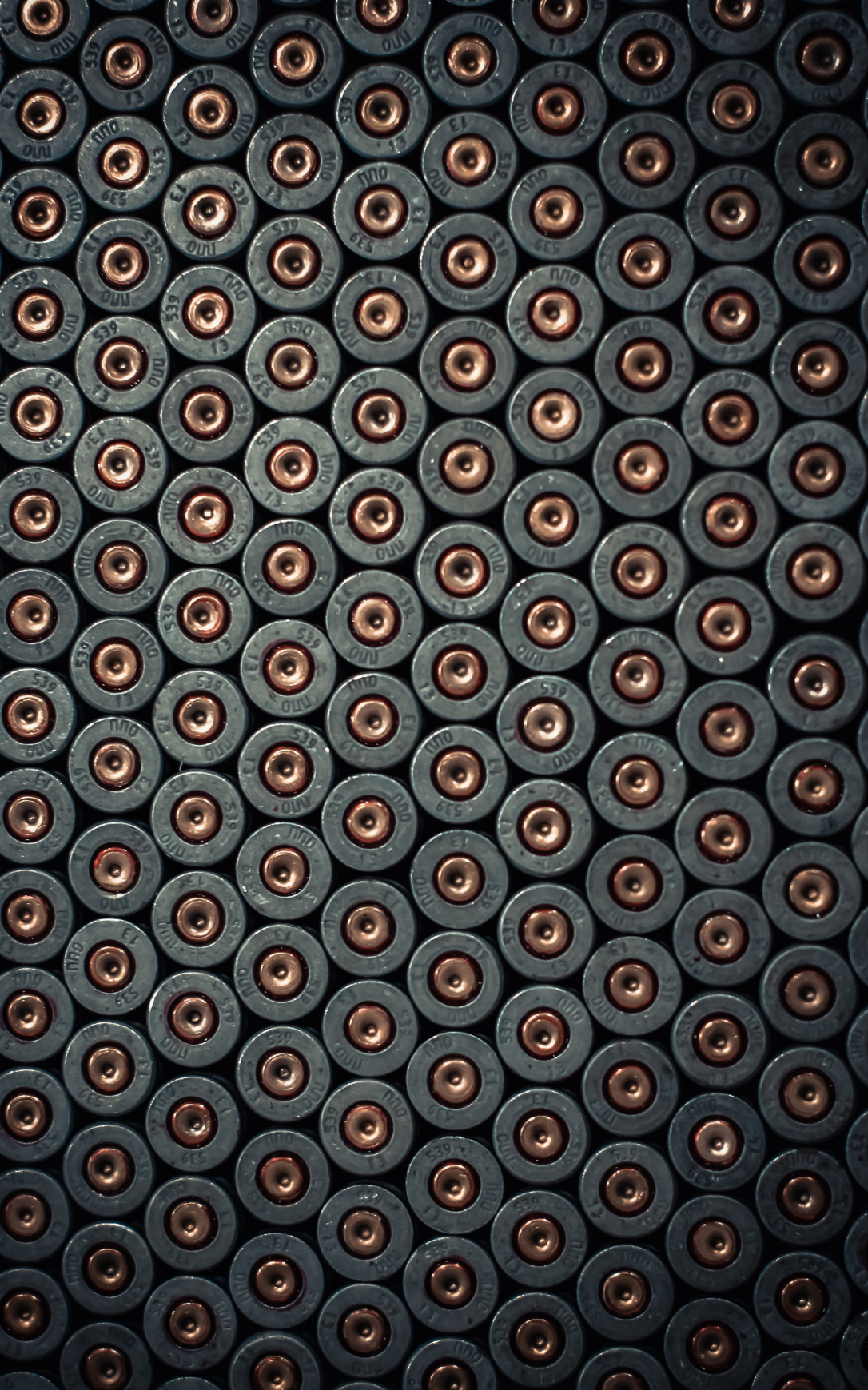

PKK TERÖRÜNÜN ANALİZİ

TÜRKİYE TERÖR OLAYLARI
VERİ TABANI

HÜSEYİN ALPTEKİN

SETA

PKK TERÖRÜNÜN ANALİZİ

TÜRKİYE TERÖR OLAYLARI
VERİ TABANI

HÜSEYİN ALPTEKİN

SETA

STRATEJİ ARAŞTIRMALARI SERİSİ 11

PKK TERÖRÜNÜN ANALİZİ

TÜRKİYE TERÖR OLAYLARI
VERİ TABANI (2004-2018)

HÜSEYİN ALPTEKİN
(EDİTÖR)

SETA

Hüseyin Alptekin

Lisans eğitimini Beykent Üniversitesi İşletme ve Uluslararası İlişkiler bölümlerinde 2004'te tamamlayan Alptekin, yüksek lisans derecesini 2006'da Koç Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden aldı. Lisansüstü çalışmalarını 2008'e kadar Utah Üniversitesi'nde sürdüren Alptekin doktora çalışmalarını "Explaining Ethnopolitical Mobilization: Ethnic Incorporation and Mobilization Patterns in Bulgaria, Cyprus, Turkey, and Beyond" başlıklı teziyle Texas Üniversitesi-Austin Siyaset Bilimi Bölümü'nde tamamladı. Başlıca akademik ilgi alanları arasında karşılaştırmalı siyasi kurumlar, etnik siyaset, milliyetçilik, Türkiye ve Ortadoğu politikası ve sosyal bilim araştırmaları metodolojisi yer alan Alptekin'in araştırmaları *Ethnic and Racial Studies*, *Mediterranean Politics*, *Nationalism and Ethnic Politics*, *Afro Eurasian Studies*, *Insight Turkey*, *Wiley-Blackwell Encyclopedia of Political Thought*'ta yayımlandı. İstanbul Şehir Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyesidir.

SETA Kitapları 54

ISBN: 978-605-7544-87-2

© 2019 SET Vakfı İktisadi İşletmesi

1. Baskı: Ekim 2019, İstanbul

Bu yayının tüm hakları SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'na aittir. SETA'nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Editör: Mehmet Akif Memmi

Düzeltili: Mustafa Said İşeri

Kapak Tasarım: Hasan Suat Olgun

Tasarım Uygulama: Hasan Suat Olgun, Erkan Söğüt

Baskı ve Cilt: TurkuvaZ Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul

SETA Kitapları

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara

Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90

www.setav.org | info@setav.org

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	7
GİRİŞ: TÜRKİYE TERÖR OLAYLARI VERİ TABANI (TTOV) İLE PKK TERÖRÜNÜN VERİ TEMELLİ ANALİZİ	
HÜSEYİN ALPTEKİN	9
PKK TERÖRÜ İLE MÜCADELEDE YAŞANAN CAN KAYIPLARI	
HÜSEYİN ALPTEKİN, TUĞBA SEZGİN, MUHAMMET AKKUŞ	35
PKK’NİN HEDEF SEÇİMİ	
VEYSEL KURT, MERVE DİLEK DAĞDELEN	81
PKK’NİN SALDIRI TÜRLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	
TALHA KÖSE, MERVE ŞAHİN	139
TERÖRLE MÜCADELE OPERASYONLARI VE PKK’NİN TERÖR EYLEMLERİNDE KULLANILAN SİLAH TÜRLERİ	
HASAN BASRİ YALÇIN, AYŞE İREM AYCAN ÖZER	185
TÜRKİYE’DE İHA-SİHA’LARIN TERÖRLE MÜCADELEDE KULLANIMI VE TERÖRLE MÜCADELEYE ETKİLERİ	
ABDULLAH ERBOĞA, MERVE İREM AYAR	239
YAZARLAR	277

TAKDİM

Türkiye'nin PKK terörüyle mücadelesi kırk yılı aşkın bir süredir devam etmekle beraber bu sürecin içinde yaşanan dönüşümler, kırılmalar, devamlılıklar halen konunun ciddiyetinin gerektirdiği nispette ele alınmış değildir. Halbuki ne PKK imkanları ve araçları bakımından kırk yıl önceki PKK ile aynıdır ne de Türkiye kırk yıl önceki terörle mücadele yöntemlerini halen o günkü gibi uygulamaktadır. Bu süreç içinde tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de terör eylemleri ve terörle mücadele operasyonları pek çok bakımdan farklılaşmıştır.

PKK terörünü anlamak ve bu terörle etkin bir şekilde mücadele etmek için öncelikle bu terörün verdiği hasarın kapsamını, hedef ve yöntemlerini somut bir şekilde çalışmak gerekmektedir. Aksi halde somut veriye dayanmadan yapılan çalışmalar bu konuda bilimsel geçerlilikten ve keskinlikten yoksun fikir jimnastiği mertebesinde kalırlar. Ne var ki dünyada terör çalışmaları zengin ve sistemli veri tabanlarına binaen yapılırken ülkemizdeki terör çalışmalarında halen daha böyle bir yaklaşım hakim olamamıştır.

Bu kitap Türkiye'nin terör sorununa yönelik bu boşluğu doldurmak için derlenmiştir. Kitabın her bölümü PKK terörünün ve Türkiye'nin bu terörle mücadelesinin farklı bir boyutunu titizlik içinde ele almış, somut verilerden yola çıkarak çıkarımlarda bulunmuş, bulgularını anlaşılır kılacak görsellerle desteklemiştir. Bu bakımdan PKK terörünün yol açtığı can kayıpları, hedef aldığı kesimler, saldırı taktik ve türleri, bu saldırılarda kullanılan silah türleri ve bu silah türleri arasında yeni olmakla beraber giderek artan bir öneme sahip insansız hava araçları kitabın farklı bölümlerinde ele alınmıştır.

Bu bakımdan elinizdeki kitabın yazılmasını mümkün kılan Türkiye Terör Olayları Veri Tabanı (TTOV) son derece önemlidir ve bu kitabın da ötesinde farklı çalışmalar yapılmasını sağlayacak zengin, kapsamlı ve ayrıntılı bir veri tabanı olarak PKK terörünün on beş yıllık bilançosunu ortaya koymaktadır. Bu tür veri tabanları terörü sadece akademik bir çalışma alanı olarak incelenebilir kılmamakta, sağladığı analiz imkanlarıyla terörle mücadelede aktif rol alan unsurlara da yardımcı bir kaynak sunmaktadır. Umulur ki ülkemizde bu tür veri tabanları çoğalır, kapsamları genişler, bu veri tabanları üzerine yeni analizler kaleme alınır ve ortaya çıkan bu bilimsel yöntem ve literatür terörle mücadele alanında pratik faydalar da doğurur. SETA Türkiye'nin en önemli sorunu olan PKK terörüne yönelik bu tarz çalışmalar ortaya koymaya aynı bilimsel titizlik ve sorumluluk duygularıyla bundan sonra da sürdürecektir, bir düşünce ve araştırma kuruluşu olarak Türkiye'nin bu kanayan yarasına yönelik üstüne düşen görevi yerine getirmeye devam edecektir.

Prof. Dr. Burhanettin Duran

SETA Genel Koordinatörü

GİRİŞ:
TÜRKİYE
TERÖR
OLAYLARI VERİ
TABANI (TTOV)
İLE PKK
TERÖRÜNÜN
VERİ TEMELLİ
ANALİZİ

HÜSEYİN ALPTEKİN

PKK TERÖRÜNÜ ANLAMAK İÇİN YENİ BİR VERİ TABANI: TÜRKİYE TERÖR OLAYLARI VERİ TABANI (TTOV)

Bu kitap pek çok siyasetçi ve siyaset bilimci tarafından Türkiye'nin en önemli güvenlik sorunu olarak görülen Kürdistan İşçi Partisi (PKK) terörünü veriye dayalı olarak analiz etmek üzere hazırlanmıştır. Kitaptaki tüm bölümler –bu kitapla ilk çıktıları sunulan– Türkiye Terör Olayları Veri Tabanı (TTOV) verilerinden faydalanılarak yazılmıştır. Bu bakımdan genel itibarıyla kitap –özelde de bu bölüm– sadece ikincil kaynakları tarayıp yorumlamayacak aynı zamanda orijinal analizlere imkan veren yeni bir veri tabanı olarak TTOV'yi de tanıtacaktır.

Öncelikle neden böyle bir veri tabanına ihtiyaç duyulmaktadır? Türkiye uzun yıllar DHKP-C'den ASALA'ya, DEAŞ'tan El-Kaide'ye kadar pek çok terör örgütünün hedefi olmuştur. Tüm bu terör örgütleri içerisinde en kanlı saldırıları en sistematik şekilde gerçekleştiren örgüt ise PKK'dır. Türkiye güvenlik güçleri 1984'ten beri PKK saldırılarına maruz kalmaktadır. Bu terör örgütünün daha önceki yıllardaki sivil hedeflere yönelik saldırıları da düşünüldüğünde aslında PKK terörü ve bu terörle mücadelenin kırk yılı aşan bir tarihi olduğu söylenebilir. Gerek sürekliliği gerekse yol açtığı kayıpların büyüklüğü bakımından bu derece önemli olan PKK terörü maalesef yeterince sistemli bir şekilde çalışılmamıştır. Örgütün ne zaman, nerede, ne tür saldırılar gerçekleştirdiği, ne tür silahlar kullandığı, hangi hedeflere saldırdığı, bu terör saldırıları karşısında Türkiye gü-

venlik güçlerinin uyguladığı taktikler ve kullandığı silah türleri, tüm bu terör eylemleri ve terörle mücadele operasyonlarında yaşanan can kayıpları, yaralanmalar gibi pek çok değişken bugüne kadar sistemli bir şekilde olay bazlı olarak kayda alınmış değildir. Basit bir örnek vermek gerekirse terörün en yoğun yaşandığı Hakkari gibi bir şehrin örneğin Çukurca ilçesinde yaşayan bir vatandaş bugün ilçesine dair derli toplu bir terör olayları verisine ulaşamamaktadır. Hatta bırakalım sivil vatandaşları kamu görevlilerinin bile erişebileceği böyle bir veri tabanı bulunmamaktadır. Yine terör araştırmacıları, akademisyenler ve politika yapımcıların doğru analizlerde bulunup doğru teşhisler koyabilmesi ve öneriler geliştirebilmesi için kapsamlı bir veri tabanına ihtiyaç vardır. İşte TTOV'yi tanıtan ve bu veri tabanı üzerinde analizler geliştiren bu kitap böyle bir ihtiyaçtan yola çıkarak kaleme alınmıştır.

Muhakkak gerek PKK özelinde gerekse farklı terör örgütleri hakkında veri tabanları mevcuttur. Ancak çok sayıda terör örgütü hakkında veri toplayan veri tabanları çoğunlukla yerel basın taraması yapmadan Reuters, Associated Press gibi uluslararası haber ajanslarının ağına takılan haberlerle sınırlı kalmaktadır. Yerel haber kaynaklarını kullanan veri tabanları ise uzun süreli dönemleri incelemeyip analizlerini güncel birkaç yıl ile sınırlamak eğilimindedir. Dahası PKK hakkında veri tabanı oluşturma gayretindeki çalışmalar TTOV kadar farklı sayıda değişkeni kodlamadığı gibi senelik bazda TTOV'nin içerdiği olay sayısının da çok daha altındadır. Bu durum bu kitap içerisindeki her bölümde o bölümün odaklandığı değişkenler özelinde tartışılmış ve Global Terrorism Database (GTD), International Crisis Group (ICG), RAND Database of Worldwide Terrorism (RDWTI), Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) gibi aslında oldukça profesyonel ve kapsamlı veri tabanlarının PKK örneğinde TTOV'den çok daha az kapsamlı ve daha az detaylı oldukları gösterilmiştir. Bu veri tabanları pek çok terör örgütüne dair bilgi sunmakla beraber PKK öze-

linde TTOV'nin kapsam ve keskinliğinin gerisindedir. Uluslararası terör veri tabanlarının PKK özelinde kapsam darlığı ve yeterince detay sunmaması bizleri TTOV veri tabanını oluşturmaya iten ana etken olmuştur.

Giriş mahiyetindeki bu bölümde TTOV veri tabanı tanıtılacak ve takip eden bölümlerdeki analizlerin nasıl bir ampirik zemin üzerine yazıldığı açıklanmaktadır. TTOV, PKK terör olayları bilgisinin sistematik bir şekilde kodlandığı bir veri tabanıdır. Bu bakımdan söz konusu veri tabanının analiz birimi, ampirik kapsamı, kullandığı kaynaklar, içerdiği değişkenler, bu değişkenlerin aldığı değerler ve kodlama kriterleri bu bölümde tanıtılmaktadır. Bu açıdan bu bölüm kitabın diğer bölümleri için bir referans bölümü olarak da kullanılabilir.

TÜRKİYE TERÖR OLAYLARI VERİ TABANI (TTOV)

Bu kısım Türkiye Terör Olayları Veri Tabanı'nın (TTOV) kapsamını açıklamaktadır. TTOV'nin analiz birimi, ampirik kapsamı, kullandığı kaynaklar, içerdiği değişkenler ve bu değişkenlerin aldığı değerler bu kısımda izah edilmektedir.

ANALİZ BİRİMİ

TTOV, analiz birimi olarak olayları merkezine almaktadır. Bu açıdan analiz birimi birey, grup, örgüt, zaman birimi (gün, ay, yıl, vb.) veya lokasyon olan veri tabanlarından farklılaşmaktadır.¹ Peki TTOV'nin

¹ PKK terör olaylarıyla ilintili fakat analiz birimi olarak olayları almayan veri tabanları mevcuttur. Bireyleri (örgüt militanları) inceleyen Kurdish Insurgency Militants (KIM) veri seti için bkz. Güneş Murat Tezcür, "Ordinary People, Extraordinary Risks: Joining an Ethnic Rebellion", *American Political Science Review*, Cilt: 110, Sayı: 2, (2016); Etnik grupları analiz birimi olarak alan Minorities at Risk (MAR) veri tabanı için bkz. Minorities at Risk Project, "Minorities at Risk Dataset", College Park, MD: Center for International Development and Conflict Management, (2009); Örgütleri analiz birimi olarak alan Minorities at Risk Organizational Behavior (MAROB) veri tabanı için bkz. Victor Asal, Amy Pate ve Jonathan Wilkenfeld, "Minorities at Risk Organizational Behavior Data and Codebook Version 9/2008", (2008).

kapsamına ne tür olaylar girmektedir? Bir olayın TTOV tarafından kodlanması için iki kriter belirlenmiştir: (i) şiddet ve/veya zor kullanma eylemi içermesi ve (ii) Türkiye ile PKK arasında yaşanması.

- Şiddet ve/veya Zor Eylemi İçermesi: Söz konusu olay bir silahlı şiddet eylemi (örneğin ateş açma) veya yalın şiddet içermese de geniş anlamıyla zor kullanma olayı (örneğin tutuklama, alıkoyma) olmalıdır.
- Türkiye ile PKK Arasında Yaşanması: Bir şiddet veya zor olayının TTOV kapsamına girmesi için bu olayın taraflarından birinin Türkiye diğerinin de PKK olması gerekmektedir. Buna göre bir tarafta PKK militanları diğer tarafta da Türkiye güvenlik güçleri (asker, polis, korucu) veya siviller olmalıdır.

Bu kriterlere göre seçilen PKK'nın terör eylemleri ve Türkiye'nin terörle mücadele operasyonları TTOV veri tabanında yer bulmuştur. Şayet PKK sivilleri hedef almış veya Türkiye'nin terörle mücadele operasyonlarında siviller de zarar görmüşse (ikincil zarar) söz konusu olay da TTOV tarafından kodlanmıştır. Çalışma tekil olaylara odaklandığı için olaylar serisi olarak haberleştirilmiş uzun süreli PKK-Türkiye karşılaşmaları tekil olay bilgisine ulaşamadığı takdirde kapsam dışında bırakılmıştır. Örneğin "Geçen ay Türkiye'deki terörle mücadele operasyonlarında 10 terörist ölü olarak ele geçirildi" tarzındaki bir habere konu olan bilginin kaç belirli olayda, nerede ve hangi günlerde gerçekleştiği haber kaynağında tespit edilemediği için bu şekildeki bilgiler TTOV dışında bırakılmıştır. TTOV'nin içerdiği olaylar belirli bir günde gerçekleşmiş olaylardır. Bu sebeple aylara yayılmış ve tekil olay bilgisi haber kaynaklarında verilmemiş operasyonların bilgisi veri tabanında yer almamaktadır. Yine bu sebeple zaman zaman resmi makamlarca açıklanan bir sene, bir ay gibi süre zarflarında etkisiz hale getirilen toplam terörist sayıları gibi bilgiler de spesifik olay bilgisi içermediği için TTOV kapsamına alınamamıştır.

Kısaca TTOV tarafından kodlanan olaylar nerede ve hangi gün gerçekleştiği bilinen tekil olaylardır. TTOV veri tabanı yukarıda belirtilen iki şartı sağlayan 4 bin 579 tekil olay saptamış ve bu olaylar belirlenen 72 değişken altında kodlamıştır. Bir diğer deyişle 4 bin 579 satır ve 72 sütundan oluşan TTOV araştırmacılara 329 bin 688 veri kutucuğu sağlamaktadır.

AMPİRİK KAPSAMI

TTOV her veri tabanı gibi coğrafya ve zaman bakımından belirli sınırlara sahiptir.

Coğrafi sınırlar: Prensip olarak yukarıda verilen olay tanımına giren her olay TTOV tarafından kodlanmış olmakla beraber pratikte kodlanmış olayların neredeyse tamamı (4 bin 579 olay içinden 4 bin 287 olay yani yüzde 94'ü) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşanmıştır. Suriye (21 olay), Irak (266 olay) ve diğer ülkelerde (5 olay) yaşanan PKK'nın Türkiye'ye yönelik terör saldırıları ve Türkiye'nin PKK'ya yönelik terörle mücadele operasyonları prensip olarak TTOV kapsamına alınsa da böylesi durumlarda tekil olay bilgisi (nerede, ne zaman sorularının cevabı) genellikle basınla paylaşılmamaktadır. Özellikle son yıllardan geriye doğru gidildiğinde bu problem büyümektedir. Bu sebeple TTOV tarafından kodlanan Irak ve Suriye gibi ülkelerdeki Türkiye ve PKK'yı karşı karşıya getiren terör olayları gerçek figürlerin oldukça altında kalmaktadır.

Süre sınırı: TTOV 1 Ocak 2004'ten 31 Aralık 2018'e kadar süren on beş yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Sürenin 1 Ocak 2004'ten itibaren başlamasının sebebi bu tarihten daha eski terör olaylarının spesifik olay bilgisinin çoğu durumda bulunamamasıdır. 2004 ve sonrası için ise terör olayları basında daha net ve detaylı olarak haberleştirilmiş ve veri tabanına eklenebilecek yeterlilikte yer almıştır.

KAYNAKLAR

TTOV ana akım basında çıkan haberleri kaynak olarak kullanmıştır. Çalışmanın en çok yararlandığı kaynak *Hürriyet* gazetesi arşivi olmuştur. Bu gazetenin 2004-2018 dönemini kapsayan on beş yıllık sürede PKK hakkında ulaşılabilen tüm haberleri incelenmiştir. Bununla beraber TTOV’de incelenen 4 bin 579 olayın pek çoğu birden fazla haber kaynağından araştırılmıştır. Böylelikle bir olayın tek bir haberde bulunmayan detayları aynı gazetenin aynı olaya dair başka bir haberinden veya başka bir gazetenin aynı olaya dair bir haberinden bulunabilmiştir.

Hürriyet gazetesinin toplamda 4 bin 977 haberi TTOV veri tabanında kullanılmıştır. *Milliyet* gazetesinin 76 haberi, *Sabah* gazetesinin 64 haberi, *Habertürk* gazetesinin 34 haberi ve diğer pek çok ana akım gazeteden haberler de ilk bakılan haberde yer almayan olay detaylarını öğrenebilmek adına kullanılmıştır. Bu bakımdan çalışmanın başlıca kaynağı *Hürriyet* gazetesi olmakla beraber diğer ana akım gazeteler de yardımcı kaynak olarak kullanılmıştır.

Özetlemek gerekirse 2004-2018 dönemindeki on beş yıllık süre boyunca *Hürriyet* gazetesinin web arşivi gün gün taranmış ve PKK terörü konusu kapsamındaki tekil olayların bilgisine ulaşılmıştır. Detay bilgileri eksik olan olaylar için aynı gazetenin aynı olaya dair başka haberleri ve farklı gazetelerin aynı olaya dair haberleri de kullanılmıştır. Bu taramalar sonucu TTOV’nin olay tanımına (PKK ve Türkiye arasında gerçekleşen şiddet ve zor içeren olaylar) giren olayların (aşağıda ayrıntılı tartışılmakta olan) 72 değişkene göre aldığı değerler veri tabanı üzerine kodlanmıştır.

İÇERDİĞİ DEĞİŞKENLER

TTOV veri tabanı 72 değişkene göre oluşturulmuştur. Bu 72 değişken yedi başlık altında toplanabilir: olay türü, zaman, mekan, hedef bilgisi, kullanılan silah türü, can kaybı ve zayıat, güvenilirlik. Kimi değişkenler kategorik (nominal) kimi de numerik (interval) düzeyde ölçülmüştür.

Kategorik değerler kategorileri (aldıkları nominal değerleri) bakımından birbirini dışlayıcı ve tüm olayları kapsayıcı şekilde düzenlenmiş, bir bakıma efradını cami agharını mani (*collectively exhaustive, mutually exclusive*) kategoriler oluşturulmuştur. Tüm bu değişkenlerin kodlama prosedürü aşağıda tartışılmaktadır. Dolayısıyla bu kitabın devam eden bölümlerindeki analizleri anlamak için TTOV değişkenlerini tanıtan bu bölüm bir referans kaynağı olarak düşünülebilir.

TTOV OLAY TÜRÜ DEĞİŞKENLERİ

Söz konusu olayın (terör eylemi veya terörle mücadele operasyonu) ne tür bir olay olduğuna dair bilgiler altı değişken olarak girilmiştir. Bu değişkenler Tür 1, Tür 2a, Tür 2b, Tür 2c, Örgüt ve Saldıran Taraf değişkenleridir.

“Tür 1” değişkeni olay türü bilgisini detaya inmeden sekiz genel kategoriye ayırmaktadır. Bu kategorilerden ilk üçü Türkiye güvenlik güçlerinin terörle mücadele operasyonları, sonraki üçü de PKK’nın terör eylemleri için girilen değerlerdir. Yedinci kategori olan “Çatışma” inisiyatif alıp olayı başlatan tarafa bağlı olmaksızın karşılıklı ateş açılan olayları ele almaktadır. Son değer olan “Diğer” ise ilk yedi kategoriden birine konulamayan olaylar için kullanılan ifadedir.

Tür 1 değişkeninin aldığı değerler şunlardır:

- Askeri operasyon
- Polis operasyonu
- Müşterek operasyon²
- Silahlı saldırı³
- Patlama

² Asker ve polis ortaklığında operasyon yapılmışsa “müşterek” değeri girilmiştir.

³ Her ne kadar mayın, EYP gibi araçlar birer silah olsa da “silahlı saldırı” değeri sadece ateşli silahların kullanıldığı saldırılar için girilmiştir. Mayın, EYP, canlı bomba vb. içeren olaylar içinse “patlama” değeri girilmiştir. Haberde “pusu” ibaresi geçiyor ancak herhangi bir patlama bilgisi verilmiyorsa yine “silahlı saldırı” değeri girilmiştir.

- Sabotaj⁴
- Çatışma
- Diğer

“Tür 2a” değişkeni olayları Tür 1 değişkeninden daha detaylı olarak ayırtıran bir değişkendir. Tür 1’de yer alan kimi değerler burada da tekrarlanırken daha net bir olay fotoğrafı çekmeye yarayan ayrıntılı kategoriler eklenmiştir.

Tür 2a değişkeninin aldığı değerler şunlardır:

- Suikast⁵
- Silahlı saldırı⁶
- Çatışma⁷
- İnfaz⁸
- Mayın patlaması
- EYP patlaması⁹
- Canlı bomba
- Bombalı araç
- Bombalı ve sürücülü araç¹⁰

⁴ Araç yakma, iş makinası kundaklama, parti ofisi yakma gibi eylemler “sabotaj” olarak girilmiştir.

⁵ “Suikast” kategorisi belirli bir kişinin hedef alınmasıyla yapılan silahlı saldırılar için girilmiştir. Mesela bir subay çarşıda sivil kıyafetle dolaşırken saldırıya uğramışsa bu vaka “suikast” olarak girilmiştir.

⁶ Tür 1’de “silahlı saldırı” değeri girilmiş ancak olay bir suikast saldırısı değilse Tür 2a’ya “silahlı saldırı” değeri olarak işlenmiştir.

⁷ “Çatışma” değeri sabit bir hedefe saldırı yoksa yani iki grubun karşı karşıya gelmesiyle yaşanan vakalarda girilmiştir.

⁸ “İnfaz” değeri kaçırılan/alınan bir kişinin öldürülmesi olayında girilmiştir.

⁹ Aslında mayın ve EYP bilgisi haber kaynaklarında sıklıkla karıştırılabilmektedir. TTOV bu konuda haber diline sadık kalmış ve haberde hangi ifade kullanılmışsa o ifadeyi veri tabanına aktarmıştır.

¹⁰ Bu, aslında bir canlı bomba türüdür. Ancak bu çalışmada şu şekilde farklılaşmıştır: “Canlı bomba” değeri (kategorisi) kendi üstündeki bombayı patlatanlar için işlenirken “bombalı ve sürücülü araç” değeri sürdüğü araçtaki bombaları patlatan kişi veya kişiler için girilmiştir. Bu kategorinin bir üst satırdaki “bombalı araç”tan farkı ise şudur: “Bombalı araç” değeri içinde sürücü olmayan yani park halindeki araçların patlatılması durumunda girilmiştir.

- Bomba¹¹
- Hava saldırısı
- Kara operasyonu
- Kundaklama
- Yol kesme
- Kaçırma (rehin alma)
- Kaza¹²
- İkincil zarar¹³
- Teslim olma
- Diğer

Tür 2b ve Tür 2c değişkenleri Tür 2a değişkeniyle aynı değerlere (kategorilere) sahiptir. Bir olayda birden fazla olay türü (yöntem, saldırı türü veya taktik) gözlemlenmişse ikinci olay türü bilgisi Tür 2b altına işlenmiş, ikiden fazla olay türü gözlemlenmişse üçüncü olay türü bilgisi Tür 2c altına girilmiştir. Böylelikle aynı olay kapsamında örneğin çatışma, ikincil zarar ve patlama birlikte gözlemlenmişse tüm bu gözlemler veri tabanına aktarılabilmektedir.

“Örgüt” değişkeni söz konusu haberde terör örgütünün adının nasıl geçtiğini kaydetmektedir. Her ne kadar pek çok haberde örgüt PKK olarak gösterilse de bazı haberlerde PKK bünyesindeki spesifik birimlerin de adı geçmektedir. Aşağıdaki kategorilerden YDG-H ve YPS ayrı ayrı değil ikisi de aynı şekilde kodlanmıştır. DHKP-C ve MLKP örgütleri ise müstakil eylemleriyle veri tabanına işlenmezken sadece aynı haberde PKK ifadesi de geçiyorsa yani eylemlerini PKK şemsiyesi altında gerçekleştirdikleri bilgisine yer verilmişse veri tabanına girmişlerdir.

¹¹ Spesifik patlayıcı türünün belirtilmediği patlayıcı saldırılarda “bomba” değeri girilmiştir.

¹² Operasyon sırasında şarampole yuvarlanan araç, obüs top atışı sırasında erken patlayan mermi vb.

¹³ Hedef alınmadığı halde olayda zarar gören kişilerin var olduğu durumlar için kullanılmıştır. “İkincil zarar” saldıran taraf için meşru görülen bir hedefin yakınında bulunduğu için zarar görenleri kapsar.

YAZARLAR

Hüseyin Alptekin

Lisans eğitimini Beykent Üniversitesi İşletme ve Uluslararası İlişkiler bölümlerinde 2004'te tamamlayan Alptekin yüksek lisans derecesini 2006'da Koç Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden aldı. Lisansüstü çalışmalarını 2008'e kadar Utah Üniversitesi'nde sürdüren Alptekin doktora çalışmalarını "Explaining Ethnopolitical Mobilization: Ethnic Incorporation and Mobilization Patterns in Bulgaria, Cyprus, Turkey, and Beyond" başlıklı teziyle Texas Üniversitesi-Austin Siyaset Bilimi Bölümü'nde tamamladı. Başlıca akademik ilgi alanları arasında karşılaştırmalı siyasi kurumlar, etnik siyaset, milliyetçilik, Türkiye ve Ortadoğu politikası ve sosyal bilim araştırmaları metodolojisi yer alan Alptekin'in araştırmaları *Ethnic and Racial Studies*, *Mediterranean Politics*, *Nationalism and Ethnic Politics*, *Afro Eurasian Studies*, *Insight Turkey*, *Wiley-Blackwell Encyclopedia of Political Thought*'ta yayımlandı. İstanbul Şehir Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyesidir. Hüseyin Alptekin'in *Etnik Terör ve Terörle Mücadele Stratejileri: IRA, ETA, Tamil Kaplanları ve PKK* (SETA Yayınları) başlıklı kitabı 2018'de yayımlanmıştır.

Hasan Basri Yalçın

İstanbul Ticaret Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesidir. Uluslararası ilişkiler teorisi, uluslararası güvenlik, strateji, NATO ve sosyal bilimler felsefesi konularında çalışmaları bulunmaktadır.

Abdullah Erboğa

Beykent Üniversitesi'nde lisans eğitimini tamamladıktan sonra Bahçeşehir Üniversitesi Küresel Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yüksek lisans derecesi aldı. Halen Sakarya Üniversitesi Ortadoğu Enstitüsü'nde doktora çalışmasına devam etmektedir. Çalışma alanları arasında bölgesel güvenlik, silahlanma, Türk dış politikası, Körfez ülkeleri, ABD-Körfez ilişkileri ve Körfez güvenliği bulunmaktadır. SETA İstanbul Strateji Araştırmaları Direktörlüğü'nde araştırmacı olarak çalışmaktadır.

Talha Köse

Doç. Dr. Talha Köse İbn Haldun Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanıdır. Doktorasını George Mason University School for Conflict Analysis and Resolution'da tamamladı (2010). Lisans derecesini Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden aldı (2000). Sabancı Üniversitesi Uyuşmazlık Analizleri ve Çözümleri programından yüksek lisans derecesi aldı (2002). İstanbul Şehir Üniversitesi'nde öğretim üyeliği ve bölüm başkanlığı yaptı (2010-2016). George Mason (ABD) ve Maastricht (Hollanda) üniversitelerinde misafir öğretim üyesi olarak dersler verdi. Çalışma alanları çatışma analizleri çözümleri, barış çalışmaları, modern Türkiye'de kimlik sorunları ve dış politikada ara buluculuk ve çatışma çözümleri teknikleridir. SETA'nın Ankara, İstanbul ve Washington D.C. bürolarında araştırma koordinatörü, dış politika ve güvenlik araştırmacısı olarak çalışmıştır. Yerel ve uluslararası medyadaki güncel siyasi tartışmaya katkıda bulunmakta. Türkçe ve İngilizce mecralarda çok sayıda analiz, perspektif ve yorumu yayımlanmıştır.

Veysel Kurt

Uludağ Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 2006'da mezun olmuştur. Doktora çalışmasını İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. Ortadoğu'da güvenlik, ordu ve siyaset, devlet dışı örgütler başlıca çalışma konularını oluşturmaktadır. Ayrıca *Ortadoğu'da Ordu ve Siyaset* ile *Ortadoğu'da Ulusal Güvenlik Stratejileri* kitaplarının editörlüğünü üstlenmiştir.

Ayşe İrem Aycan Özer

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 2014'te mezun olmuştur. İstanbul Şehir Üniversitesi Uluslararası İlişkiler ve Siyaset Bilimi Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Aynı alanda doktora yapmaktadır.

Merve Dilek Dağdelen

Yıldız Teknik Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 2011'de mezun olmuştur. Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. SETA Stratejik Araştırmalar Direktörlüğü'nde araştırma asistanı olarak çalışmaktadır.

Merve İrem Ayar

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 2014'te mezun olmuştur. 2018'de Marmara Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Aynı alanda doktora eğitimine devam etmektedir.

Merve Şahin

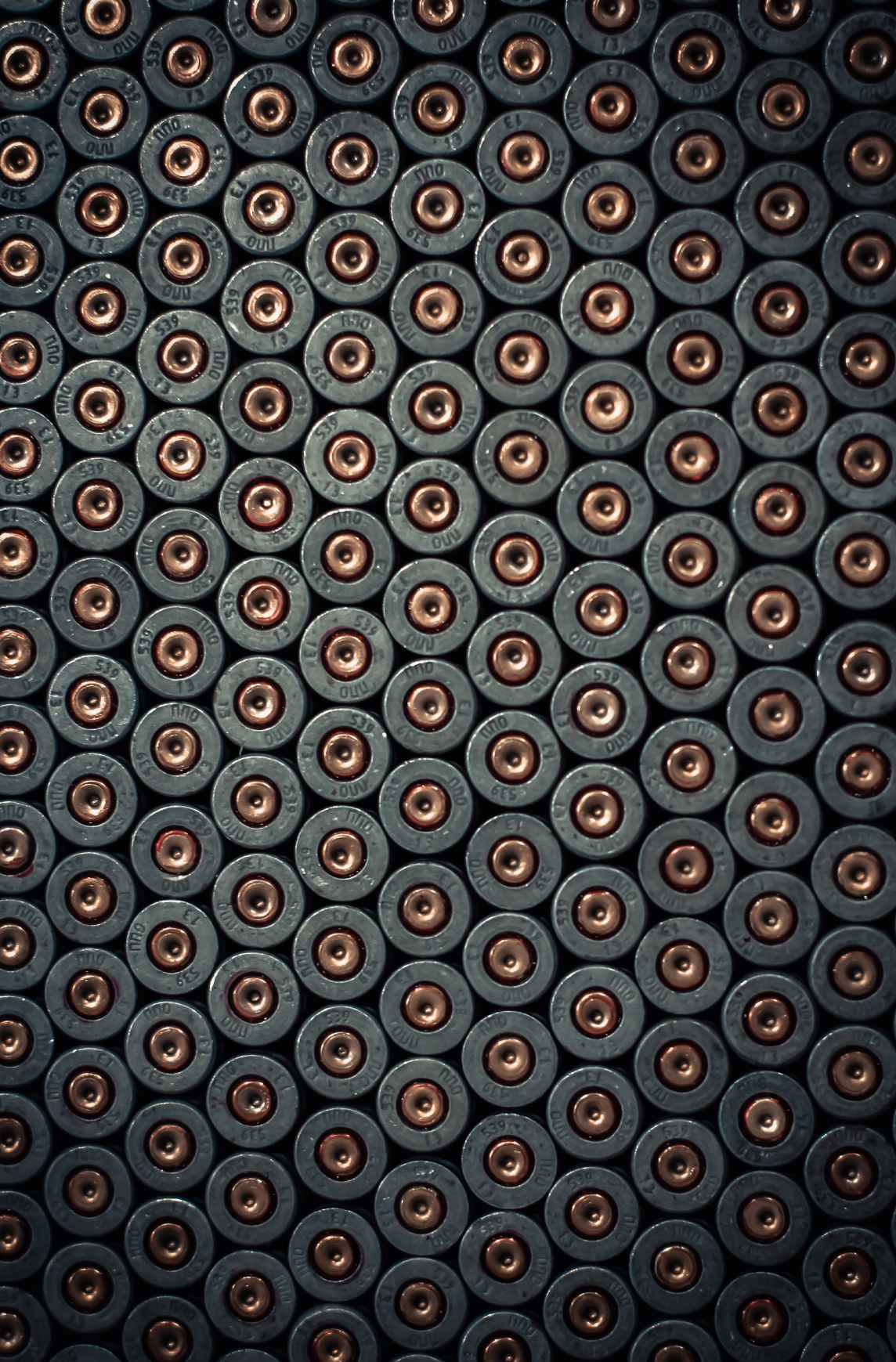
Kocaeli Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 2015'te mezun olmuştur. Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü Ortadoğu Siyasi Tarihi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

Tuğba Sezgin

Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 2017'de mezun olmuştur. 2019'da Kadir Has Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır.

Muhammet Akkuş

Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun oldu (2016). İstanbul Şehir Üniversitesi'nde aynı alanda yüksek lisans eğitimini tamamladı (2019). Halihazırda Binghamton Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde doktora eğitimine devam etmektedir. 2016-2019 arasında İstanbul Araştırma ve Eğitim Vakfı'nda araştırmacı olarak çalışmıştır.

Bu kitap

uzun yıllardır Türkiye'nin en önemli güvenlik sorunu olan PKK terörünü olay bazlı ve somut verilere dayalı olarak analiz etmek üzere kaleme alınmıştır. Kitaptaki tüm bölümler ilk çıktıları bu kitap içerisinde sunulan Türkiye Terör Olayları Veri Tabanı (TTOV) verilerinden faydalanılarak PKK terörünün farklı boyutlarını analiz etmektedir.

Bu kapsamda PKK'nın terör eylemleri ve Türkiye'nin terörle mücadele operasyonlarından müteşekkil 4 bin 579 müstakil olay incelenmiş, her olay 72 değişken üzerinden kodlanmış ve analize uygun hale getirilmiştir. Bu incelemenin sonuçları terör olaylarında yaşanan can kayıpları, hedef seçimi, saldırı taktik ve türleri, kullanılan silahların çeşitleri ve özel bir terörle mücadele aracı ve silahı olarak son yıllarda etkisini giderek artıran insansız hava araçları başlıkları altında kitabın farklı bölümlerinde ele alınmaktadır. Terör eylemlerinin kronolojik seyri, hangi hedeflerin hangi tür saldırılara maruz kaldığı, teröre karşı yürütülen mücadelede öne çıkan taktikler ve kullanılan silah türleri, bu taktik ve silahların etkinlik analizi hepsi bu kitap kapsamında tartışılmaktadır.

Umulur ki bu kitap PKK terörünün dokümantasyonunu ve veriye dayalı analizini yapan çalışmalar için bir örnek teşkil edecektir.

HÜSEYİN ALPTEKİN, TUĞBA SEZGİN, MUHAMMET AKKUŞ, VEYSEL KURT,
MERVE DİLEK DAĞDELEN, TALHA KÖSE, MERVE ŞAHİN, HASAN BASRİ YALÇIN,
AYŞE İREM AYCAN ÖZER, ABDULLAH ERBOĞA, MERVE İREM AYAR

